

Mindenkinek különös figyelmébe ajánlatik a
Forty orvos-féle általános SEB-TAPASZ,
mely rendkívüli gyógyereje, elvlasztó, érlelő s fájdalmat csillapító hatása által leggyorsabb, legbiztosabb, s egyszersmind gyökeres gyógyulást eszközöl különönmű bajokban. — Ily bajok a torokgyulladás, légesohurut, borkés, barnaság, hátrásgyík (Croup, angina) mindennemű megsejtések, harapás, szúrás, vágás vagy égés által számadható sebek, megforrások, dörzs- vagy moharások, konok-fekélyek, zuzatok (contusiók), meglepő gyors fájdalomcsillapítással, rögzített dagasztók, gümők, tályogok, pokolvar (carbunculus pustula maligna), megkeményedések, genyedések, vérkerlekés, minden mirigybetegségek, gőnyvyes fekélyek, fagydagasztók, ujjféreg, körömméreg, vadhus, tagszivacs, kifélezés és megrándulások, helyi esz, továbbá a szülés folytán lábfelekadások és sebek, fájósfelekéjezett vagy már genyes női mell. — Sok nő már esirában volt emlírtől, — a különben elkerülhetlen, életveszélyes sebészeti műtétnél mellőzéseivel — egyedül ezen jeles sebtapasz használata által menekült meg.

Végre a testbe teljesen bemélyedt bármennyű száka, vagy darázs és méhfulánkja csupán ezen tapaszra rövid ideig használata folytán annyira elötűnik, hogy azután a testből kőbőn-éppen szabad kézzel, sebészeti műtét és fájdalom nélkül, könnyen kihúzható, mire a seb gyógyulása nem sokára bekövetkezik.

Ezen megbecsülhetlen gyógyszer, melynek jelesége legbiztosabb egyéneknek ezeken a különös kívánatra bármikor felmutatható bizonyítványai által már régen a legfőbbesben elismert — rendkívüli, s legkülönönmű esetekben megpróbált hatásától és feltűnő sikerűs eredményeinél fogva, melyek használata által még elavult bajokban is elérték, jól megalapított és elterjedt hírt kétségbevonhatlanul igazolja.

A csomagok ára 50 kr. és 1 frt, használati utasítással együtt.
Központi küldeményező raktár: **Pesten TÖRÖK JÓZSEF** gyógyszerész úrnál, király-utca 7. sz. a.

Továbbá kapható **Pesten**: Pfeifer J.-nál, az uri-utczában a „két matrözhoz”, és Mészáros B.-nál, a Kristóf-téren 6. sz. a. — **Budán**: az udvari gyógyszerárban, és a Krisztina-városban Wlaschek E. gysz. — **Aradon**: Szarka J. — **B.-Csabán**: Biener B. — **Debreczenben**: dr. Róthschnek V. E. — **Egerben**: Plank Gy. — **Eperjesen**: Isépy Gy. — **Győrött**: Lehner F. — **Kassán**: Keregtő A. — **Kecskeméten**: Handtli K. — **Miskolczon**: Dr. Csáthi Szabó J. — **Nagyváradon**: Husella M. — **Nagybeeskereken**: Kleszky J. — **Pozsonyban**: Pisztorý B. — **Rozsnyón**: Hirsch J. N. — **Szegeden**: Aigner K. — **Sz.-Fehérvárott**: Braun J.-nél. — **Pécsen**: Pecher J. E. — **Ungvárt**: Münster Gy. és társánál. — **Zágrábban**: Hergel Gy., a „fekete sashoz” című városi gyógyszerárban.

Vidéki bérmentes levelek által megrendelések bármelyik raktár által az árnak kérszámjában beküldése, vagy postai utánvét mellett tustént és legpontosabban teljesítetnek. 1934 (3-3)

Legnagyobb raktár

ujjonan megjobbitott Ligoine-lámpákból biztonsági csavarokkal, u. m.: asztali-, pince-, konyha-, istálló-, fall- és függő-lámpák, valamint tűzszerszámok.
6—7 órai égetés 2 krajczárba kerül!
s világossága 2 milly stearin-gyertyával felér! Kapható darabonként: 40, 45, 50, 60, 65, 70, 80, 90 kr. 1 ft., 1 ft. 10, 1 ft. 40 s 1 ft. 50 fr.

Petroleum-lámpák minden nemben.

Legfinomabb ligroin bádóg-palacozkokban vagy font-számra, belföldi s amerikai petroleum a legjutányosab áron.

Szagtalan szoba ürszékek egészen ércből, be-téttel s kettős zárral, finoman lakkozva, bóránkossal együtt 10 és 12 forintjával.

Levélbeli megrendelések postai utánvét mellett gyorsan s pontosan teljesítetnek.

2040 (1—0) **Zellerin Mátyás,**
bádógos-mester, raktára sebestyén-ter. gyára borz-utca 4. szám alatt.

BRUST-KRANKHEITEN
UNTERPHOSPHORIGSAURER KALK-SYRUP
VON GRIMAULT & C. APOTHEKER IN PARIS

A legkomolyabb kísérletek folytán, melyek Angol-, Franciaország és Belgium kórházában tetteket, sikerült ezen gyógyszerben a legbiztosabb elismert felismerni a tüdőgümőknek, ugyisint igen kitűnő szer a hurut, köhögés, makacs nátha és nehéz lélegzés ellen.

Behatása által a köhögés csillapul, az éjjeli izadás megszűnik és a beteg egész-ségét gyorsan visszahozja.

Minden úvegen GRIMAULT és TÁRSA névalírása van. A foraktár egész Magyarországára nézve: **Török József** gyógyszerész úrnál Pesten, király-utca 7-ik szám alatt. 1934 (4—12)

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1867 (egyetem-utca 4-ik szám alatt).

ÉRTESÍTÉS.
Alulírtnak van szerencsége a bádeni nagyhercz. állam-vasúti-kölcson sorsjegyeivel bíró részvényeseket következő febr. hó 28-án 1867 kijött 50 sorozat-számról értesíteni.
120, 216, 218, 265, 357, 600, 787, 834, 1062, 1077, 1565, 1650, 2272, 2527, 2558, 2671, 2687, 2808, 2929, 3161, 3383, 3447, 3462, 3588, 3702, 3714, 3820, 3885, 3964, 4103, 4195, 5091, 5100, 5295, 5567, 5708, 5729, 5913, 6196, 6285, 6415, 6442, 6585, 6564, 7178, 7391, 7671, 7804, 7846, és 7924.

A nyeremények húzása f. hó 31-én történik. A legközelebbi húzás pedig f. évi május 31-én fog lenni, a mikorára részvényeimet, darabját 3 ft., 6 darab 17 ft., 12 darab 33 ftba o. é. számítva a tisztelt közönség figyelmébe ajánlom.
2033 (1) **SAUER L. VILMOS,**
majnai Frankfurtnar.

Víz által légzárolt
SZOBA-ÜRSZÉKEK,
melyek által a bűz tökéletesen elszárik, darabja 5 ft., lakkozott 8 ft., csinos szer-kezetű s finoman lakkozva 15 ft.

Készletek, melyek minden árnyékszékhez alkalmazhatók, s mely által a lég-vonal és bűz tökéletesen eltávolítottik, darabja 8 ft. Mindkét tárgyat illetőleg egy kir. szabadalommal ruháztattam fel.

Egészen teljes és díszes Angles-ek vizaratóval, porcellán-csészével erős hor-gany-érből szilárd gépezettel, famunkálattal együtt, minden házi árnyékszékhez könnyen alkalmazható, helyben általam föllálva egyévi jótállás mellett 30 ft. Mustrák mindenkor készen tartanak.

Ezerszeresen megpróbált, általam feltalált és szabadalmazott
KEMÉNY-FEDÉLZETEK,
gömblyök vagy négyzetűek, melynek alkalmazása által a fűst a konyhából s lak-helyiségekből nyomtalanul eltűnik, egy darab ára 10 ft.

A pakolásért darabonként ládával együtt 1 forint számítatik.
Továbbá folytonosan készen kaphatók fürdő- és ülökádák a legerősebb horganyérből.
MIKSITS KÁROLY,
bádógos-mester
2041 (1—6) Raktár: rózsater 2. sz. a. a városháza mögött.

MAGVAK S NÖVÉNYEK.
Alulírtoknak van szerencsége a t. ez. virág- s növények minden barátival tisztelettel tudatni, hogy legújabb s gazdagon ellátott magvak s növények árjegy-zeke 1867-ik évre megjelent, s kívánatra bérmentesítve küldök meg.
2036 (1—3) **ABEL RUDOLF és TÁRSA**
mag- s növénykereskedők Hietzingben Bécs mellett.

Mössmer József
RUMBURGI VÁSZONRAKTÁRA
„A MENYASSZONYHOZ” 2004 (3—5)
PESTEN,
uri- és zshárus-utca szegletén, báró Oreyz-féle házban 10. sz. a.

ajánlja igen jól rendezett árutárát, ugymint: rumburgi, hollandi, creas, szilészi és fonalvasznak, 3/4, 1/2, 1/4 széles ágylepedőknek való vasznak; 30 rőfös asztalmenük, 6, 12, 18 és 24 személyre való asztalterítők, törülközőken-dők, asztalabroszok különféle nagyságban, asztalkendők, kavaskendők, fehér és színes vaszonsebkendők, angol és francia batizkendők, fehér és tarka vaszon eszivat-ágyeműk, butoreszivatok, nankingok, színes perkalok, gazdasági ruhászövetek, színes ingkelmek, asztal- és ágyterítők, ugyisint mindenféle fehér szövetek, fehér perkal, batiz, clair, mou, nyári piké, ma-dapolan, angol shirding, piké- és zsinóros parket, piké-szoknyák és takaró-zók különféle nagyságban; ezeken kívül angol gyapjubáronyok, lama vatmoll, orlean- és löster-szövetek rubáknak való jutányos gyapjuszövetek, színes alsó-szoknyák, amerikai bőrök, viaszos vasznakat és több itt meg nem neve-zett árucikkeket.

legjutányosabbra szabott áron.
A vasznak valódságaért jótállás biztosítottik.
Vidéki megrendelések, az előadás szerint, pontosan és jól teljesítetnek.

Klemm István
kir. szabadalmazott
kukoricza-, burgonya- és répamag-vetőgépe,
mely gyakorlatban tökéletesen celszerűen bizonyult s hasonlítlanul egyszerűbb s jutányosabb minden eddig ismert hasonló gépnél. — Alulírtok kizárólagosan joga-sítva a nevezett gépek gyártása s eladására, azok leírását, rajzát s árjegyzékét bérmentes tudakozásokra közli.
2037 (1—3) **HÁCSEK MÓR,**
szabadalomtulajdonos. Irodája: Pesten, nádor-utczában 11. sz.

Pest, márczius 17-én 1867.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft. Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg: Egy, négyezer hasábjot petit sor, vagy annak helye egyszeri igtatásnál 10 krba, háromszori vagy többször igtatásnál csak 7 krba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Bécsben: Oppelk Alajos, Wollzeile Nro. 22. és Hansenstein és Vogler, Wollzeile Nro. 9. — Bélyeg-díj külön minden igtatás után 30 kr.

Horváth Mihály.

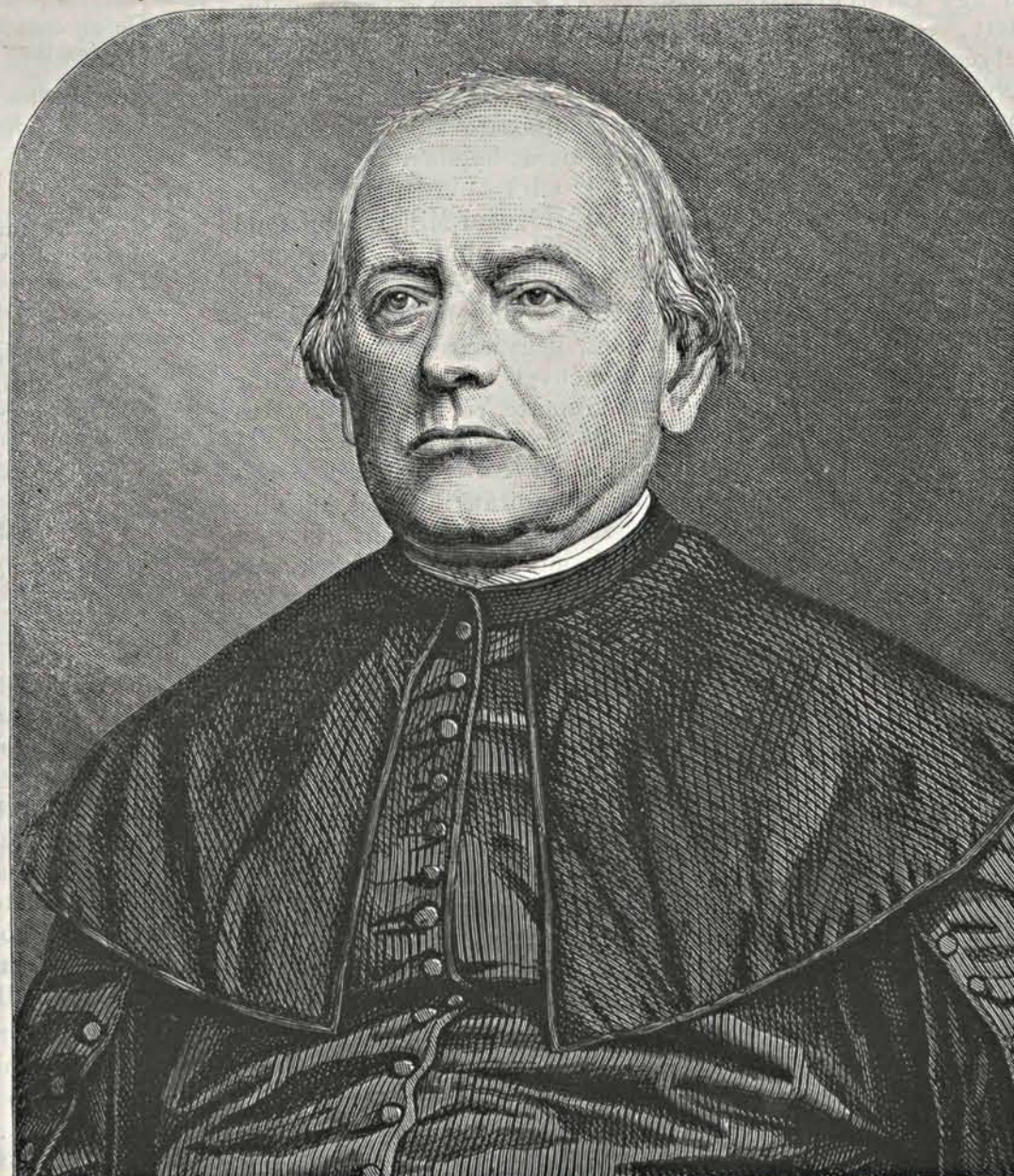
E szép s nemes arcz, a szelleműs és sze-retetteljes kifejezéssel, a finom, mondhatók arisztokratikus jelleggel, e tiszteletet ger-jesztő alak, melyen a főpap, a tudós és az emberbarát jellemző vonásait egybeolvadva találjuk: az 184¹/₂-ki csanádi püspök és kultuszminiszter, a kitűnő történetirő s rend-ületlen hazafi, a hazájába 18 évi bujdosás után a jelen év kezdetén visszatért Horváth Mihály. Élete oly esemény- és tettűs s egy-szersmind viszontagságsteltjes, érdemei oly nagyok, neve oly népszerű és általános

tisztelt, hogy az új szer-keztőség, midőn e lapok vezetését átveszi, alig tehet jobbat, mint ha a „Vasárnapi Ujság” régi arcképcsarnokát folyta-tólag, részéről e kitűnő férfin arcképpével s élet-rajza vázlatával nyitja meg.

Horváth Mihály 1809-ben született Szentesen, azon városban, mely ha-záérkezének első hírere sietett őt bizalmával megtisztelni s az érte visszalépní kész ország-gyűlési követ helyett a képviselői állással kíná-lni meg, melyet azonban ő, fontos okokból, ezuttal el nem fogadhatott. Őt éves alig volt, midőn szülei Szegedre költöz-tek, itt végezte az elemi-és a középtanodákat. — 1825-ben a váci püspöki papnöveldebe lépett s hat éven át tanulta a böl-csészeti és hit-tudomá-nyokat; ezeket még el sem végezve, huszonegy éves korában, a pesti ma-gyar kir. egyetemen letett szigorlatok után a böl-csészet tudorává emelt-tett. A hittant végezve, mivel a pappá szentel-tésre szükséges életkora még nem volt meg, egy évig a püspöki irodában

mint levéltárnok lön alkalmazva. Egy év múlva, ekkor is pápai engedélylyel, pappá szenteltetvén, mint segédlelkész előbb Do-rozsmán három, azután Kecskeméten két, Nagy-Kátán egy évig szolgált. Innen szolít-atott gróf Keglevics Gábor tárnokmester házához ideiglenes nevelőtül, hol körülbelöl egy évig foglalkozott a fiatal Béla gróf nevelésével.

Ekkor mintegy 30 éves volt; de már általánosan elismert névvel birt a tudomá-nyos, jelesen a történelmi irodalomban. Iro-

HORVÁTH MIHÁLY. (Borsos és Doctor fényképe után rajz. Marasztóni.)

dalmi munkáiról összefüggőleg akarván szólni alább, itt csak azt említtük meg, hogy épen e tájt, 1839-ben választotta meg a m. tud. akademia levelező-, s két év múlva rendes tagjává a történelmi osztályban, hol székét 1842-ben „A magyar honvédelem vázlatá” című nagybecsű értekezéssel fog-lalta el.

E közben ismét visszatért a papi foglal-kozáshoz s jelesen Abonyban nyert segéd-lelkézi alkalmazást; honnan azonban egy év múlva nevelőnek a gróf Erdődi családhoz, s innen három év múlva a bécsi Terézianumba a magyar nyelv és iroda-lom tanárának hivatott meg. Bécsben lakása alatt történelmi tanulmányait s kutatásait üzte a könyv- és levéltárakban. Gyakori kirándulásokat tett Kis-Martonba, az Eszterházy herczegi le-véltárban teendő kuta-tások végett, vagy őt kísérő barátjával, dr. Stölslel a kis-martoni s hűfleini erdőben botani-zálgtatva. E helyeket szo-moru és veszélyes körülmények közt kellett még viszontlátnia...

1846-ban a patrona-tusi kinevezéstől függő hatvani plebánosságot s a következő évben az ezzel összekötött, de ki-rályi kinevezéstől függő prépostságot nyerte meg. E díszes és jövedelmes állásban egészen a tudomá-nyok számára lett vol-na biztosítva élete s rop-pant munkássága, ha a bekövetkezett 184¹/₂-iki válságos évek reá nézve is oly végzetessé nem válnak s őt a szaktudós és buvár csöndes műkö-dési teréről előbb az állam-élet pályájára, azután a száműzetés általán siva tagára nem ragadják

szem perdül el a földön. De lomb is lomb után, az éji fagytól hervasztva, susogva válik meg ágától s mint ágy-pehely simul a szikla-termelék vagy a fagyott rögök közé; vagy a halk fuvalom által tovább lebbenve, a puha, nedves moha szála közt akad meg. — Most egyszerre sűrű zaj hallatszik, az egész madársereg fölrebbenve szárnya kerekedik s ott hagyja izes reggelijét; csak egy s más madár késik meg egy-két perzig, bámészan tekintve a tova szárnyaló csoport után; aztán ezek is, gyors röpüléssel utána szállanak a tova szálló csapatnak s mind együtt eltűnnek a messzi távol homályában.

Lángolóbb s terjedtebb lesz ezalatt a fénylő csik a láthatár fölött; míg a hold ezüst sarlója egyre halványul s a kis csillagok sápadva eltűnnek a mindent túlragyogó nap közelgése előtt. Nyugodt, fénytől elárasztott pompában tűnik föl most az alattunk terülő zárt erdő elbájolt tekintetűnknek. Az arannyal szegett fasudarak tengere mintha hullámokat hányva ingadoznék a nap hatalmától leküzdött, még hömpölygő ködök zürzavarában. — Még soká ott lebegnek ezek föl s alá vonulva, az árnyas, illatozó völgyek fölött, míg a magasán és szabadon fekvő kopár-tetők csodásan ragyogó ezüsfényben csillognak fényér és haraszt-födött talajukkal, az őszi pók finom hálójától beszöve. — A csöndesen uralgó éj varázsolta úgy át e tetőket, rájuk fagyalván a titkon hulló harmatot. De most a melegítő napsugarak olvasztó fénye tüzesókkal engeszteli fel a dermedt fagyot, hogy újra reszkető nedvességű gyöngyözzék és saját árnyképünk, melyet a kelő nap a háttér tetőire magasán fölvet, mint egy dicsfénytől környezett homlokú óriás tűnik föl. Zajtalanul, a balsamos erdei léget mélyen lehellve be, lépdelünk tova a pompásan ékített kopáron, setét nyomokat hagyva hátra mindenütt, a setélt erdő irányában. De mielőtt azt elérhetnők, hirtelen, mintegy lebülvölve, mozdulatlanul állunk meg egy sűrű fenyőcsoport előtt.

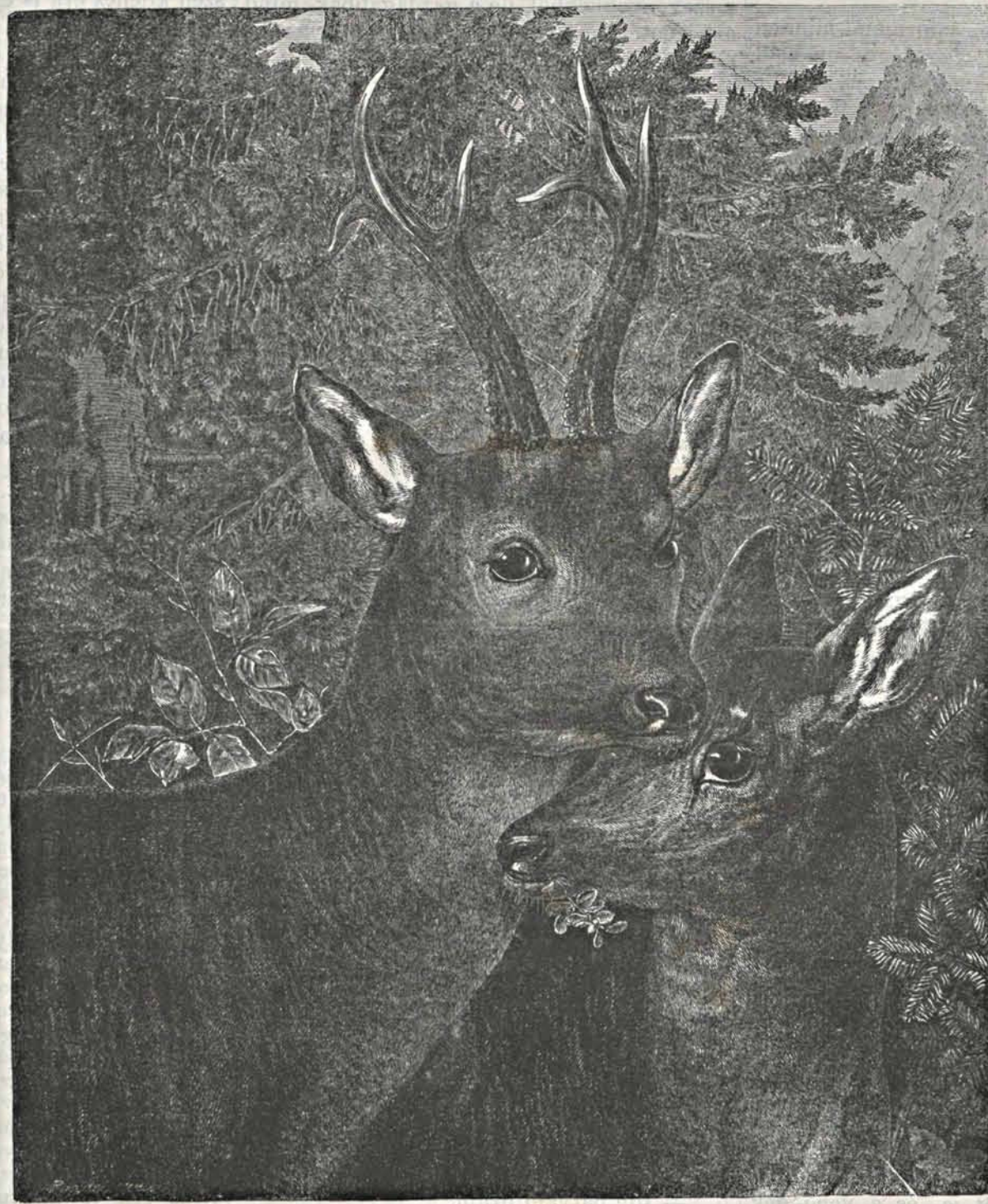
Kényesen szedve lábait, lépdel elő a harmattól csillogó fenyőbokrok mögött egy daliás bak-öz s utána karesu nyóstenye. Majd bizalmasan lehajolva, itt-ott egy nedves fűszálát csipegetve, majd soha nem szunynadó vigyázzal vetve föl csinos fejcséjköket, szaglálva a szelet, egyenesen felénk lesnek élénk gyöngy-szemekkel. A bizalmatlan bak soká marad ez állásban, magasán emelt fejjel, míg a gyantulanabb nyósteny, szorosan simulva vigyázó himéhez, ismét egy rügy-ágacska után kap, melyet aprós harapdálásával rögcsél feketén szegélyezett szájauskájában. Rubin-szemeként piroslik egyik két boggyó a kis ágon, melyen még egy-két fehér másod virág is mosolyog.

Hosszasan nézzük a hü pár gyöngéd bizalmaságának e bájoló képét, s nem telhetünk be karesu termétek, csinos mozdulataik szemléletével. A setét erdő háttérétől árnyalva, mint a legszebb kép domborul ki alakjuk. Egy szellőcske sem árulja el nekik közellétünket, s az óvó sűrűség vizsgálja szemek előtt is elrejt. Mily gyantulanul s hü szemekkel pihen meg a szelíd gim, himének magas szaruval koronázott feje alatt! — De valami, tán egy száraz ág vagy levél megrecsen halkan lábunk alatt — s a következő percben,

följlesztve a zajtól a félénk állatok futásnak erednek. Keeses ugrásokkal sietnek a kopáron és fenyéren át a setét sűrű felé, még föl-fölvillan olykor szürkés alakjuk s aztán elvesznek szemünk elől.

De soká hallatszik még a felriasztott bak intó kiáltása a völgynek csöndén át, míg aztán a hallgatósági fül ismét csak az ismert madár füttyöt hallja, közbe egy-egy éles harkály-kiáltást, azok kivül mindenféle csönd és hallgatag magány.

Főlebb s főlebb emelkedik az ég királynéja és sugáiraiban megrezdül a levegő a fölengedt talaj fölött. Egyes, zöld- és aranyzárnyu bogárkák zizegnek föl s alá röpkedve, az őszi légen át, sőt még egy magános, elmaradt pillangó is lép egy-egy későn virágzó túske rózsára, egy kis mézeskét keresve még benne. De mi édes merengés érzetével hagyjuk el a csodásan titkos erdőt, hol mindig feltaláljuk lelkünk nyugalmát, ha elhagyna az élet zajában. —k—

Özek az erdőben.

A faluban utcahosszat . . . Petőtől.

A faluban utcahosszat Muzsikálatom magamat, Tele palack a kezembe', Tánczolk, mint veszett fene.

Huzd rá, cigány, siralmasan, Hogy magamat kisírhassem. De majd ott az ablak alatt Húzzatok valami vigat.

Ott lakik az én csillagom, Az én bujdosó csillagom, A ki télem elbujdosott, S világát mással éli most.

Hejh cigányok, itt az ablak! Most a leges-legvigabat! Ne lássa az a csalfa lány, Hogy búsulok csalfaságán.

Kenyérmező.

Lombkoszorozott és villámsújtott kettős hegy-láncolat közt méltóságosan hömpölyög a Maros, Erdély legnagyobb folyója. Századok folyamán mosta ki sziklaágyát magának, századok óta hordta keblében a fővnyót, mind mélyebbre süllyedten s mind magasra emelvén partszegélyét. Kívérve a fenyvesek honából a kies tágas térre, elveszti pajkos játszását, nem oszörömpöl, nem rohan, hanem mintegy az önért méltóságával s az erő szilajságával foly tova a gyönyörű völgyön, melyen néha-néha haragját is kitölti. S a mint így foly századok óta, gazdag változatossága, gyönyörű völgyet képez magának, melyen egyaránt megtalálja a magától a vándor, a természetbarát és a honfi. A vándor szívmelő tájképet talál itt, a természetbarát gazdag flórát, faunát és kőzeteket, a hazafi szeme pedig romba dől sásfészekeken akad meg s lelke a mult küzdelmei és nagyságán mereng. Hej! sokat küzdöttünk mi egymással és sok ellenség ellen kelle e térek és bérézek lakóinak, drága szabadságát vérrrel megvédenie.

Gyulafejevárnál, mely az Erdélynek, a mi Buda Magyarországnak, már egész méltóságában hömpölyög alá két hegyláncolat közt a Maros. Az emelkedésen fekvő vár s a fejlődési székvaró egy része uralkodólag tekint le a völgyre. A szem elfárad a balra és jobbra tekintésben. Itt mérte össze egykor két világhatalom kardját, itt küzdött a kereszténység és az izlám egymással.

Messze fönn kezdődik a sz-imrei tér, Hunyadi Maregoja, — s mikor a Maros egy csapodár kanyarulattal, egyik hegyoldaltól a másikhoz csapván, a völgyet mintegy elvágja, — kis halomkaréjtól támogatva, kezdetét veszi a Kenyérmező, melyhez egy dicső győzelem, annyi ezer magyar emléke, s Báthori és Kinizsi neve van kötve.

Mászunk fel egy hegy-omorra, melyen valaha, a rege szerint tündérek vára állt, nézünk szét az aranyosi vár sziklatetőjéről a Kenyérmezőn, ismerkedjünk meg a térral, hol őseink véreztek.

A Maros és a Sztrigy épen egy hömpölyögnek ma is, mint mikor tündérek lábait mosták; e vadrózsabokrok talán tündérkert elfajult maradványai, e

sajátságos kő, melyen ülünk, talán tündérvárak részlete. Hisz a Csáklya és a Keeskekő ormaira, melyek felől a Maros jó, tündérvárakat rak a nép hagyomány, képelete, s a felhőben, mely most a Keeskekő sugar csucsába kapaszkodott — még ma is Tündér Ilonát látja. Távolságban a Reteyzát hó-teteje áll mogorván és örökké tisztán, mellette eltörpülnek a többi csúcsok; ezredévek óta áll ott ingatlanul, tövében helyet adva a szép házszegi völgynek, s csak néha-néha engedve a kis szorosokon fagyos szellőt áttörni a Maros völgyébe, mely Erdélyben legnagyobb.

Gyulafejevárt büszke tetői komor ellentétben állnak a tér közepén vidáman diszélő Szászvárossal. Hiába csókolják a nap sugarai azokat a komor, mohott tetőket — mosoly nem tudnak rólok leerőszakolni; gyászolnak azok, gyászolják saját nagyságukat, — míg Szászváros vidám fehér házaival, ékes fényes pléhtornyával, csillogással tölti be környékét.

Frater György meggyilkoltatása helyén Al-

vínczen alól, kised hegyvonal nyulik a völgy közepébe. Hideg, havasokról lecsörtető hegyi patak vonul végig ennek tövében be a Marosba; a Kenyérmező ez. Fenyves bérézek és havasokról rohan le Kuzsir és Felkenyér falukon át, melyek elsőnek fontos vas-, másodikként fa-, deszka- és segélyre jövésre a temesi gróft. Kinizsi Pált is fölkerete. S míg egy kis sereget gyűjthetett, a török rabolt és pusztított, gyilkolt és gyújtott szelvényben hosszában Erdélyországban, — vértől csepegő kardját és úszkelt fölívte Enyed, Torda, Kolozsvárnak . . . Báthori a Kenyérmezőt tüzte ki

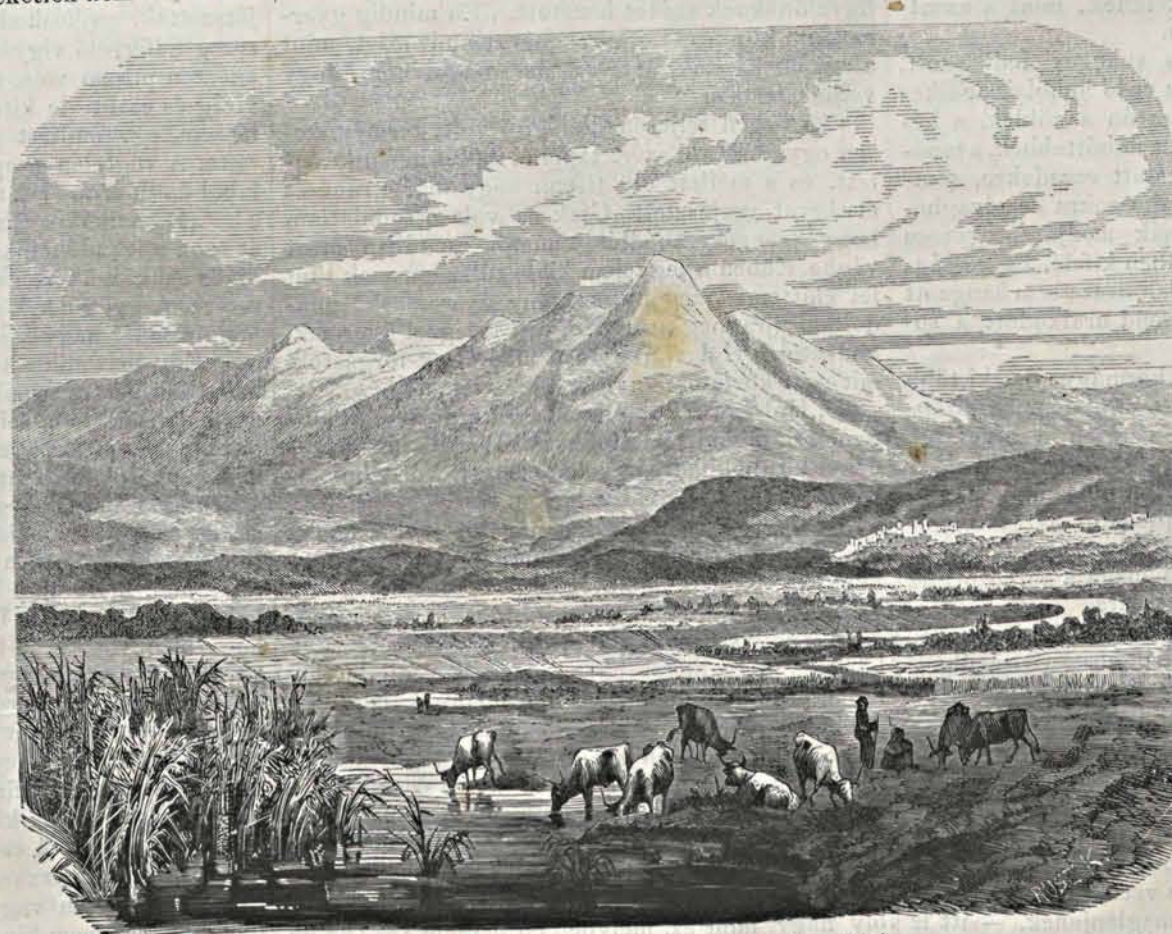

Petőfi „A faluban utcahosszat“ cz. költeményéhez. — (Trényi Sándor rajza.)

Nem emelem ki tovább e nagyszerű tér többi pontjait. A festő sem veheti esete alá ez egész völgyet, — egyes részletért a többi föl kell áldoznia. Ha a statisztikus, meg a geográfus szárazságával bírhatnék most, elősorolnám Balomirt, e hun nevi oláh falut, Zsibót, melynek határán a közel multban leggyilkolt magyarokból egész halom domborodik, s ha nemzetgazdász volnék, más tekintetből venném szemügyre; de én ezuttal nemzetem multjának nagyok buvára, ki midőn annak emlékei közt jár, érzéketlen nem tud iránta

Mátyás ült Magyarországon trónján, és Mohamed a szultánok székén. A két birodalom, mintegy szükségképi, természet szerinti örökös tusakodásának, ellenségeskedésének szüleménye, a két fejedelem vetelkedésének következménye az lón, hogy 1479-ben török csapatok törtek be a magyar birodalom déli részébe — s tíz basa alatt mintegy 60,000 tar csapat Erdélybe. A török sereg elönté a kis hazát. Ellentállásra nem talált; az akkori honvédelem, fájdalom, nálunk nem vala úgy szervezve, hogy hirtelen jött ellenséget hirtelen kiverhetet volna az országból. Báthori István Erdély vajdája seregyűjtés után látott

gyűlhelyül, a szülőnemek, szászok és székelyeknek, — a megtámadást akkorra halasztván, mikor majd a török gazdag zsákmánytól terhelten visszautját veendi.

Kenyérmező Erdélyben, (Nemes Ödön rajza után.)

És nem is csalódott. A török hosszú menetben közeledett a Maros völgyén, nagy számú rab-szifra fűzött fogolylyal, gazdag prédával. — Alsó-Váraljánál szétágazik a völgy, egyik része a Marost követi, a másik balra kap s végében Szász-Sebes terül el, és az egykor igen virágzó

szász földnek visz. Báthori tanácsot tartva, elhagyta, hogy a levonuló tar seregnek elállja útját, ha pedig ez Szászsebesnek tartana, hogy Szébennek csapjon, üldözni fogja. A török az első tévé. Megpillantván a kised magyar táborn, zsákmányát és foglyait Balomiron hagyta, maga pedig Gyalmar, Sibót és Felkenyér mellett vett állást, hátát a meredek kised hegyvonala támasztva.

Báthori harczi sorba állította kis seregét, Piskincznek támasztva jobb szárnyát, melyet székelyek, Kendi Antal vezérük alatt képeztek. A bal szárnyat a völgy túoldaláig terjeszté; szászok képeztek ezt, Csukás György ispánjuk vezérlete alatt, kevés oláhsággal. Maga Báthori a homlokzatot vezette, alatta a lovas nemesség színe s az erdélyi piüspök banderuma állt. Összejárta a sorokat, tüzet, lelkesedést igyekezvén önteni a harczosokba. Szükségök is volt erre, mert emberi valószínűséggel a vesztesek ök leendnek. A mi a túlnyomó török ellenében mégis diadallal kecsgetteté őket, — az a magyar vitézség, mely a Hunyadiak alatt csodákat művelt, a gondviselésbe vetett hit, és a Kinizsitől várt segély volt. Elkészültek a halálra, szentelt földet izelt mindegyik ostyá helyett, — s megesküdtött maga, neje s utódai szabadságára, hogy vagy győzni fog, vagy elvész mind egy szálig.

Aztán összecsaptak. B' sz haraggal küzdött a két sereg, — ember ember ellen, kard kard ellen. — A török túlsúly csakhamar erőt vesz. Hiába minden erőfeszítés — a magyar fogy, s napja hanyatlak. Szász-sereg megújul a harczi ordítás. A zászló ismét kevélyen lobog a vezér vajda mellett, — de ime lovat leszurják, maga is lehanatlak. Nem baj! Báthori ismét lóra ül, ismét és ismét osztja a halálcsepést, de lova ismét elbukik, maga is hat sebből vérezve a holtak ezrei közé borul, s a vérben gázoló magyar seregnek már nincs többé vezére.

De ime Szászváros mellett harczos daliák tűnnek föl, — s fegyverek ezreiben törnek meg a nap sugarai. Kinizsi még jókor érkezett, hogy kiragadja a diadalt az ozmán kezéből. Bevág seregével a csatába, a magyar „Jézus“ kiáltás megújul. Maga előrohan s látva, hogy nem emelkedik többé a vezéri zászló magásra, ennek megboszúlására egy kardot nem tart elégnék, kettőt vesz két kezébe és osztja a halált, mint a boszú kéllelhetlen anygala. — A vaskar csapásai alatt el-lankad a török, emberi gyarlóság szállja meg — és fut, fut, menekül, — fényes, nagy diadalt hagyva a magyar kezében!

Méltó emlék nem hirdeti az utókornak e diadalt, csak Benczenél emelkedik egy domb, — itt alusza örök álmát nyolcezer magyar.

A vándor, kinek Kenyérmező útjában esküldást mond az elhullottak emlékére — s habár porladó emlékoszlopukat szétverte az idő vihára, Kenyérmező és az unokáik szabadságáért elvéreztek emléke élni fog, — mig magyar él! Lukács Béla.

A moszkvai lelenczház.

Wospitatelnoi dom, vagyis a moszkvai lelencz és árvaház, — írja egy utazó, — melynek födele alatt több lakik huszonezer gyermeknél,

FONTOS HIRDETMÉNY.

Van szerencsénk a t. cz. közönséggel tisztelettel tudatni, hogy Cseh- és Morvaország legelőkelőbb vízszonnyai által kötvényileg szállítási szerződésre léptünk, miáltal azon kellemes helyzetbe tétettünk, hogy vízszonnyaink mindenkor a legkínzóbbakkal s folyvást a legelőkelőbb árért szolgálhatunk.

Feleslegesnek tartjuk itthelyt árucikkeinket ajánlani a azok jóságát feldicséréssel elhalmozni, — mivel fenérintett gyárak mind-ezekért elég kezeséget nyújtanak, s csak egy próbavasárlásra vagyunk bátrak a t. cz. közönséget felkérni, melynek megtörténtével bizonyára minden kétfelől leend osztatva. — Különös figyelmet érdemelnek: néhezféle rumburgi, kreasz-, bőr- és szilézai vízszonnyaink, 6, 12, 24, 48 személyre való rumburgi damasz-asztalkészületeink, abroszaink, zseb- s törülközőkendőink, valamint 8/4, 9/4 és 10/4 rófszélés ágylepedőink. — Nagy raktárt tartunk továbbá kész férfi- s női vízszonny ingekből; a színes ingekre nézve pedig képesek vagyunk minden kívánalomnak tökéletesen megfelelni. — Dús választékban kaphatók még raktárunkban mindennemű valódi színes kanavászok, csinnyak, barchetok s minden az e szakba vágó árucikk a legújnyosb áron.

A vízszonny valódisága s minőségeért jótállás biztosítottik. Összes vízszonnyaink s fentebb elősorolt árucikkeink minden árfokozatban kaphatók s így levélbeli megrendelések is a pénzösszeg beküldése vagy postai utánvét mellett, könnyen eszközölhetők.

Tavaszi divatkélméinkből kívánatra mustrákkal szívesen szolgálunk.

WETZER és KUNZ

rumburgi vízszonny-raktára a „szép juhásznohez“ Pesten, az uri- és kigyó-utca szögletén.

A karlsbádi természetes ásványvizek szétküldése.

A karlsbádi ásványviznek nem ritkán a csodálatossággal határos gyógyereje sokkal ismeretesebb, hogysem annak további magasztalása szükségessé válnék. Ez több század után tapasztalható bizonyult tényállás. Hogy mely betegségekben vétesenek használatba a karlsbádi ásványvizek, azt dr. MANN az általa kiadott füzetében a legkisebb részletekig bőven megírja, mely kívánatra bármelyik ingyen s bérmentesen küldetik meg. — A karlsbádi források mind szétküldhetők, de különösen a mühlbrunn, schlossbrunn és buzgárvizek szállítatnak a legnagyobbn mértékben. Minden megrendőseket ásványvizekre, buzgársóra vagy buzgárszappanra a legpontosabban eszközölteknek a raktárak által minden nagyobb városban, s közvetlen a források szállítási igazgatósága által MATTONI HENRIK felügyelő alatt Karlsbadban Csehországban, s Bécsben Maximilianstrasse 5. sz. alatt.

Az első cs. kir. szabad. Dunagőzhajózási-társaság.

A személyszállító gőzösök

MENET RENDE

márczius havában 1867.

A DUNA R.

Lefelé.

Nussdorffra: minden páros számu napon 8 órakor reggel.

Bécsből Pozsonyba: naponkint 3 órakor délután a helyigőzessel.

Bécsből Pestre: naponkint 6 1/4 órakor reggel. (Első menet márcz. 3-án)

Esztérgamból Vác és Pestre: naponkint 6 órakor reggel a helyigőzessel és 4 óra felé délután a bécsi személyszállító-hajóval.

Vácról Pestre: naponkint 8 óra után reggel a helyigőzessel és 5 óra felé délután a bécsi személyszállító-hajóval.

Pestől Mohácsra: hétfőn, szerdán, szombaton 7 órakor reggel és 8-ik márcziustól kezdve hétfőn, szerdán, pénteken, szombaton 7 órakor reggel.

Pestől Eszék és Zimonyba: hétfőn, szerdán, szombaton 7 órakor reggel.

Pestől Orsova, Gurgevo, Galacz és Konstantinápolyba: (hajóváltással Orsovánál) szerdán 7 órakor reggel.

Zimonyból Orsova, Gurgevo, Galacz és Konstantinápolyba: (hajóváltással Orsovánál) pénteken reggel.

Baziasról Orsova, Gurgevo, Galacz és Konstantinápolyba: (hajóváltással Orsovánál) pénteken délelőtt a pesti vasutvonat megérkezése után.

Orsováról Gurgevo, Galacz és Konstantinápolyba: szombaton délel.

A mohács-pesti vasut vonatai a személyszállító-gőzösök meneteivel Mohácsra és vissza összeköttetésben állanak.

Fölfelé.

Nussdorffról Steinba: minden páratlan számu napon 8 órakor reggel.

Pozsonyból Bécsbe: naponkint 6 1/4 órakor reggel a helyigőzessel.

Pestől Bécsbe: naponkint 6 órakor délután. (Első menet márczius 1-jén).

Pestől Vác és Esztérgamba: naponkint 3 órakor délután a helyigőzessel és 6 órakor délután a Bécsbe menő személyszállító-hajóval.

Mohácsról Pestre: hétfőn, szerdán, pénteken, 3 órakor délután, és márczius 9-től kezdve hétfőn, szerdán, pénteken, szombaton 3 órakor délután.

Zimonyból Eszék és Pestre: vasárnap, kedden, esütőrtökön 10 órakor délelőtt.

Baziasról Pestre: szombaton délután.

Orsováról Pestre: szombaton reggel.

Galaczról Gurgevo, Orsova, Zimony és Pestre: (hajóváltással Orsovánál) kedden reggel.

Konstantinápolyból Galacz, Orsova, Zimony és Pestre: (hajóváltással Orsovánál) pénteken délelőtt.

Konstantinápolyból Galacz, Orsova, Zimony és Pestre: (hajóváltással Orsovánál) pénteken délelőtt.

A szerb part hosszabban.

Belgrádról Gradischter Baziasch érintésével, a Zimonyból jövő első helyigőzös megérkezése után, kedden reggel.

Belgrádról Orsova, Baziasch érintésével, a Zimonyból jövő első helyigőzös megérkezése után, esütőrtökön reggel.

Schabaczról Belgrádra: hétfőn reggel.

Gradischteről Belgrádra Baziasch érintésével, szerdán reggel.

Orsováról Belgrádra Baziasch érintésével, szombaton reggel.

Belgrádról Schabaczra: vasárnap reggel az első zimonyi helyigőzös megérkezése után.

A személyszállító-gőzösök megérkezése Pestre:

Bécsből: naponkint este.

Mohácsról: kedden, esütőrtökön, szombaton és márczius 9-től kezdve kedden, esütőrtökön, szombaton, vasárnap délután.

Eszék és Zimonyból: kedden, esütőrtökön, szombaton délután.

Orsováról és a Dunafejedelemékből: kedden délután.

Pest, február 24-kén 1867.

Az első cs. kir. szab. Dunagőzhajózási-társaság főügyvivősege Magyarországon.

MÜLER TAMÁS

kalapos-mesternél Pesten, király-utca 4-dik sz. a., a „fekete macskához“.

női- és férfi-kalapok divatozás végett elvállaltatnak s minden tetszés szerinti formára átalakítottatnak.

Ugyanott kaphatók feldiszített leányka-kalapok 1 ft. 50 krtól 4 forintig.

Földmérési és csillagászati műszerek

a legkínzóbb nemben és szilárd munka, készítő Starke és Kammerer Bécsben, cs. kir. polytechn. intézet.

S ajánlják magukat fentebbi műszerek, valamint természetstani, időjárás s vegytani, pontmérő műszerek szállítására vasutépítésekhez, föld s telekmérésekre, csillag-dak s iskolák számára, mérnökök, mezél- s erdőgazdák s banyatulajdonosoknak sat., nemkülönbön bizományi kereskedői házaknak. — Árjegyzékek ingyen szolgáltatnak ki

2037 (2-3)

2052 (1-3)

Pest, márczius 24-én 1867.

Előzetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.

Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokk illetőleg: Egy, négyezer hasábotott petit sor, vagy annak helye egyszeri ígdtánál 10 krba, háromszori vagy többszöri ígdtánál csak 7 krba számítatnak. — Kiadó-hivatalunk számára hirdeményeket elfogad Bécsben: Oppelik Alajos, Wollzelle Nro. 22. és Haasenstein és Vogler, Wollzelle Nro. 9. — Béleg-díj külön minden ígdtás után 30'nykr.

Lonovics József.

(1798—1867.)

A magyar Sion ismét gyászban van. A herceg-primás után az egyház második fömlétsága, a kalocsai érsek hanyatlott sírba.

Lonovics József azon ritka férfiak közé tartozott, kiket nem a magas állás ékített, kik magok belső becsével ragyogva, fényt kölcsönöztek a legmagasabb állásnak is. Nem csak a tisztas és méltóságos egyháznagy arany keresztje díszítette mellét, a hazafiság és nemes érzelmek drága köve is fénylett azon. Fejének nem egyedül éke volt az infula, a tudomány és eszmék ragyogtak homlokáról; s ajkairól a papi áldás mellett az ékesenszólás édes és erős méze is áradozott.

A kalocsai érseki megyének, mely, mielőtt beigtatva láthatta volna, székes egyháza sírboltjába fogadta új érseket, gyászához a tudomány és irodalom, a törvényhozás és igazságszolgáltatás méltó gyászja is járul. A magyar akademia igazgató és tiszteleti tagját, a felsőház legregibb s legkínzóbb szónokait, s a hétszemélyes tábla bölcs birái egyikét vesztette el benne.

Lonovics József 1798-ban született, Miskolczon, közrendű szülöktől. Alsóbb iskoláit ugyanott végezte. 15 éves volt, midőn az egri papnöveldebe lépett s 23, midőn áldozárrá szenteltetett. Éjjet nappá tevő szorgalma s kitünő észtehetségei már igen fiatal korában kitüntették őt társai közül, s a papi pályán, melyre erős szenvedélye és buzgalma vitte, fényes jövőt jósoltak neki. Egészen fiatal volt még, midőn érseke, Pyrker László, fölismerve benne a ritka észtehetség mellett, mely még agg korában is megtartá fiatal fríségségét, a széles ismereteket, főleg az egyházi és jogi tudományok terén, a nagy följövő fiatal papot különös figyelmére méltatta; s Lonovics alig volt még 36 éves, midőn egri káptalani kanonokká nevezte-tett ki.

Az 1830-diki országgyűlésen, mint káptalani követ szerepelt, s tudománya és szó-

noki tehetsége, úgy mint mérséklete, nem csekély figyelmet ébresztett.

De fényes pályája ott veszi kezdetét, midőn 1834-ben a csanádi püspöki székre emeltetett. Püspöksége három első évében egyházzól egyháza bejárta megyéjét, s főleg a népnevelésnek addig nem ismert lendület adott. Ő volt, hogy egyebet ne emlitsünk, az első, ki tanyai iskolákat állított föl. Tetemesen áldozott a temesvári kisdudovákra; s ugyanazon arányban a Temesvárot általa felállított bölcsészeti és jogi tan-

LONOVICS JÓZSEF.

folyam emelésére. A jótékonyág intézeteire is különös gondja volt. Makón leginkább az ő áldozat-készsége folytán emelkedett kórház; a koldulás megszüntetésére 1000 forintot adományozott; az elaggott papok nyugdíj-alapját 10,000 forinttal növelte.

A buzgó pásztori tevékenység ez évei

után a politikai küzdelem évei következtek. Az 1839/40-ki és 1843/4-ki pozsonyi országgyűléseken a főszerepek egyike jutott neki. A főpapság, hagyományosan a konzervatív (kormány) párt soraihoz tartozott. S a nagy eszü és ékes-szólo Lonovicsnak kelle e párton mindig az első sorok egyikében küzdenie. E két országgyűlés egyik fontos tárgyát a vallásügy képezte. A szabadelvű ellenzék, csaknem egészen valláskülönbség nélkül, a vallások felekezeti kölcsönös egyenjogúsága mellett harcolt, a vegyes házasságok, reverzaliskos stb. anyai keserű vitát fölidézett kérdéseiben. Lonovics itt, konzervatív és püspöki kettős állásánál fogva előtérbe állította az ellenzék szónokok egész ostromtüzével szemben. Egyhá-zához s annak kiváltságos helyzetéhez szállárdul ragaszkodó lelke az érvek és szónoklat minden forrásait fölkereste s kimerítte, hogy érvényt szerezzen egy, a közvélemény szemében már tartatlan és túlszárnalt álláspontnak. És ellenfelei is elismerték, hogy soha kényesebb ügy több észszel vitatva és higgadtanban védve nem volt, mint általa.

Az 1848-iki év szomorú forduló pontot képez életében. A magyar miniszterium előterjesztésére V. Ferdinánd király által egri érsekké neveztetett ki. S bár a forradalom eszméit soha magáéva nem tette, hitebb hazafi volt, mintsem a veszélyben forgó hazától megtagadta volna azon szolgálót, mely neki — érseki székebe s öt évi, csaknem rab-ságnak tekinthető belezbezésbe került.

Windischgrätz a fővárost fenyegette. Az országgyűlés, az 1848-iki év utolsó éjjelén küldöttséget határozott a tábornokhoz, ki ő Fel-ségétől teljhatalommal volt felruházva. E küldöttségnek, Baththány Lajossal, Majláth Györgygyel és Deák Ferenczcel együtt Lonovics is tagja volt.

S talán nem is volt más büne, mint ez, miért oly keservesen kelle lakolnia. Oly idők

Víz által légzárolt SZOBA-ÜRSZÉKEK,

melyek által a búz tökéletesen elzáratik, darabja 5 ft., lakkozott 8 ft., csinos szerkezeti s finom lakkozva 15 ft.

Készületek, melyek minden árnyékszékhez alkalmazhatók, s mely által a lég-vonal és búz tökéletesen eltávolítottik, darabja 8 ft. Mindkét tárgyat illetőleg egy kir. szabadalommal ruháztattam fel.

Egészen teljes és díszes Angles-ek viztartóval, porcellán-összével erős horgany-érezből szilárd gépezetek, amunkákkal együtt, minden házi árnyékszékhez könnyen alkalmazhatók, helyben általam föllállva egyéj jótállás mellett 30 ft. Mustrák mindenkor készen tartatnak.

Ezerszeresek megpróbált, általam feltalált és szabadalmazott

KEMENY-FEDELZETEK,

gömbölyűk vagy négyeságúak, melynek alkalmazása által a füst a konyhából s lak-helyiségekben nyomtalanul eltűnik, egy darab ára 10 ft.

A pakolásért darabonkint ládával együtt 1 forint számítatik.

Továbbá folytonosan készen kaphatók fürdő- és ülőkádak a legerősebb horganyérezből.

MIKSITS KÁROLY,

bádogos-mester 2041 (2-6) Rakfár: rózsater 2. sz. a., a városháza mögött.

GUARANA

Azon pillanatbani meggyógyítása a felkószvény, főfájás és zsabának (Neuralgie) által, Grimault és társa gyógyszerészeketől Párisban.

E növényi anyagnak, mely Braziliából származik, kedvező eredményei oly biztosak, hogy az a t. cz. közönségnek egész bizalommal ajánlható. — A Grimault und Comp. pecsétje mindenkor figyelembe veendő, ki mint e szernek főimportálója a legújnyosb árért (katulýkban 12 por) képes szállítani. Ára 1 ft. 50 kr. A főraktár egész Magyarországra nézve Török József gyógyszerész urnál Pesten, király-utca 7. sz. a. 1933 (4-12)

Klemm István

kir. szabadalmazott kukoricza-, burgonya- és repamag-velőgépe,

mely gyakorlatban tökéletesen érlelserűnek bizonyult s hasonlítlanul egyszerűbb s jutányosabb minden eddig ismert hasonló gépnél. — Alólított kizárólagosan jogosítva a nevezett gépek gyártása s eladására, azok leírását, rajzát s árjegyzékét bérmentes tudakozásokra közli.

HÁCSEK MÓR, szabadalomtulajdonos. Irodája: Pesten, nádor-utczában 11. sz. 2037 (2-3)